

GUIA DOCENT D'ASSIGNATURA

Titulació: Batxillerat / Grau en Teologia						
Nom assignatura: 5SS09I MINISTERI (SAGRAMENTS II)					Any: Cinquè	
Curs	2021-2022			ECTS	3	
Període lectiu	2n. Semestre	H. de classes setmanals		1-4	Àrea	CC Institucionals
Professor	Dr. Jaume Fontbona i Missé			Llengua	Català	

Descripció/Justificació:

D'entrada es presenta el ministeri ordenat com a sacrament. I la sacramentalitat del ministeri s'arrela en el testimoniatge de l'Esclitura i de la Tradició. El testimoniatge litúrgic ho confirma en la triple diversitat de bisbe, preveres i diaques. I des d'una perspectiva ecumènica, s'apunten els tres trets definidors del ministeri de comunió: el *personal*, el *col·legial* i el *sinodal*.

Cal notar que la plenitud del sacrament de l'orde la té l'episcopat, i que el presbiterat i el diaconat en participen des de la seva especificitat, per això tot el que es diu del ministeri ordenat s'aplica a l'episcopat.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat els tractats fonamentals de teologia del 1r cicle.
- Haver cursat Eclesiologia i Sacraments I.
- Haver cursat les introduccions a la Sagrada Esclitura (AT i NT).
- Tenir un bon coneixement del Concili Vaticà II i de la història de l'Església.
- Tenir un cert domini del grec i del llatí.

Objectius

Generals:

- Oferir la visió del sacrament de l'orde des de l'eclesiologia del Vaticà II, tenint present el testimoniatge litúrgic (testimoni de la *lex orandi*) recollit en les pregàries d'ordenació i en els ritus complementaris.
- Presentar el sacerdoci ministerial al servei del sacerdoci comú dels fidels.

Específics:

- Conèixer la rel de la sacramentalitat del ministeri ordenat.
- Conèixer la institució del Dotze pel mateix Jesús i la institució dels Set pels Dotze a causa de la seva importància en les litúrgies d'ordenació i en la reflexió teològica.
- Conèixer el ministeri com do de Déu a l'Església del Crist.
- Conèixer que tota persona ordenada és constituïda *personalment*, *col·legialment* i *sinodalment* alhora.

- Conèixer que el *ministeri sacerdotal* consta, des d'antic, del bisbe, dels preveres i dels diaques, on la dimensió *específica* sacerdotal la serveixen el bisbe amb els preveres, i la dimensió ministerial, o *específica* de servei, els diaques.
- Conèixer la relació sinodal entre el sacerdoci comú i el ministerial.

Competències

Competències transversals (genèriques):

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que componen la reflexió teològica.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò que és essencial i allò que és accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació bíbliques, patristiques, magisterials, litúrgiques i teològiques sobre la matèria.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre els temes tractats.

Competències específiques:

- Visió del ministeri ordenat com a sacrament de l'Església catòlica, en la seva unitat i diversitat (tres ordes).
- Coneixement del que diu l'Escriptura i la Tradició sobre el ministeri de comunió.
- Coneixement de la litúrgia d'ordenació a l'episcopat, al presbiterat i al diaconat.
- Coneixement dels trets definidors del ministeri ordenat.
- Precisió en l'anàlisi teològica de les pregàries d'ordenació.

Continguts

1. LA SACRAMENTALITAT DEL MINISTERI ORDENAT
 - 1.1. El sacrament de l'orde
 - 1.2. La diferència sacramental entre el fidel ordenat i el no ordenat
 - 1.3. La figura de Jesucrist representada en l'ordenat
 - 1.4. Noció de sacerdoci
 - 1.5. Excurs sobre l'ordenació de les dones
2. EL TESTIMONIATGE DE L'ESCRITURA I LA TRADICIÓ
 - 2.1. La institució dels Dotze i els Apòstols
 - 2.2. La institució apostòlica dels Set
 - 2.3. Do de Déu per a l'edificació de l'Església
 - 2.4. La institució divina del ministeri de comunió
 - 2.5. L'aparició del ministeri de comunió
 - 2.6. El ministeri ordenat durant els segles IV-VI

2.7. Breu recorregut per l'Escolàstica fins a Trento

2.8. La remor de fons

3. EL TESTIMONIATGE LITÚRGIC

3.1. El ritu d'ordenació

3.2. El testimoniatge litúrgic de l'Església indivisa

3.3. Elements comuns del testimoniatge litúrgic al llarg de la història

3.4. L'ordenació segons l'actual Ritual (DO), fruit del Vaticà II

4. REFLEXIÓ TEOLÒGICA

4.1. Els trets definidors del ministeri de comunió (*personal, col·legial i sinodal*)

4.2. La identitat en la diversitat del ministeri al servei de la comunió

4.3. Conclusions

Metodologia d'ensenyament i aprenentatge

- En el desenvolupament de les classes es procurarà animar a l'estudi i la reflexió personals.
- Es procurarà d'afavorir el diàleg al si de l'aula sobre determinats aspectes teològics del sagrament de l'orde.
- L'estudi del llibre de Gisbert GRESHAKE, *Ser sacerdote hoy. Teología, praxis pastoral y espiritualidad* (Salamanca 2003), ajuda a aprofundir, especialment, en la teologia i l'espiritualitat del ministeri presbiteral. Aquest estudi complementa les classes que contempen la totalitat del sagrament de l'orde i alhora s'aturen particularment en l'especificat dels respectius ordes. L'estudi d'aquest llibre es podrà acompanyar des de la tutoria personal.
- Es treballarà en forma de tutoria col·lectiva l'anàlisi dels ritus d'ordenació a l'episcopat, al presbiterat i al diaconat; per tant, caldrà tenir a mà l'actual *Ritual de l'ordenació*, o bé el manual del professor. Es recomana que l'alumne sintetitzi l'anàlisi feta en una fitxa que li podrà ser útil a l'examen final escrit.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius mitjançant la pròpia síntesi del llibre de Greshake, les aportacions a l'aula i el seguiment en la tutoria personal.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà l'aportació personal especialment en les tutories col·lectives.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a actes de l'AUSP relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories, en l'actitud participativa a l'aula i en el diàleg a classe (10 %).

- Les competències específiques s'avaluaran mitjançant:
 - Un únic examen escrit sobre el que s'ha exposat i dialogat a classe i sobre la síntesi personal feta del llibre de GRESHAKE, *Ser sacerdote hoy*.
 - La nota de Ministeri s'ajunta a les dels altres sacraments de l'assignatura Sacraments II i compta el 40% si s'aprova.

Bibliografia bàsica

1. Text de referència:

Jaume FONTBONA, *El ministeri de comunió en l'Església avui* (CPL Libri 43), Barcelona: CPL 2021.

2. Text a treballar:

Gisbert GRESHAKE, *Ser sacerdote hoy. Teología, praxis pastoral y espiritualidad* (VeI 161), Salamanca: Sígueme 2003.

3. Text complementari:

Jaume FONTBONA, *Església i Regne en l'Eucaristia* (CPL Libri 32), Barcelona: CPL 2018.

4. Text litúrgic de referència:

JOAN PAU II (ed.), *Pontificale Romanum. Ex decreto Sacrosancti OEcumenici Concilii Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI editum Ioannis Pauli PP. II cura recognitum. De ordinatione episcopi, presbyterorum et diaconorum. Editio Typica Altera 1989*. Versió aprovada pels bisbes de les diòcesis de llengua catalana i confirmada per la Congregació per al culte diví i la disciplina dels sacraments, Barcelona: Balmes – PAM 1997.